

انتقادپذیری آموختنی است

یک جامعه‌شناس تاکید کرد: انتقادپذیری مفهومی آموختنی است و می‌توان آن را در شخصیت افراد علی‌الخصوص در سنین کودکی نهادینه کرد.

یک جامعه‌شناس تاکید کرد: انتقادپذیری مفهومی آموختنی است و می‌توان آن را در شخصیت افراد علی‌الخصوص در سنین کودکی نهادینه کرد.

سیدکریم رفاهی در گفت‌وگو با خبرنگار خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، منطقه زنجان، با بیان اینکه این مهم در وهله اول برعهده نظام‌های آموزشی از جمله آموزش و پرورش است، اظهار کرد: آموزش نقدپذیری باید از مدارس شروع شود. خوشبختانه طی 10 سال گذشته شیوه تدریس در آموزش و پرورش رو به اصلاح رفته و به سمت آموزش انتقادی سوق می‌یابد، در حالی که پیش از آن کلاس‌های درس تنها معلم‌محور بودند و آموزگار به عنوان رأس کلاس اجازه هیچ‌گونه نقدی به دانش‌آموزان نمی‌داد. این جامعه‌شناس ادامه داد: در حال حاضر در بیشتر مدارس دانش‌آموز محوری به چشم می‌خورد و شاگردان فعال می‌توانند علاوه بر مبادله اطلاعات با دوستان و هم‌کلاسی‌های‌شان معلم را نیز به چالش و تبادل نظر دعوت کنند. این شیوه تدریس که به "طوفان فکری، بارش مغزی" مشهور است گام بزرگی در شکل‌گیری انتقادپذیری داشته و با خروج سیستم آموزش و پرورش از جایگاه محافظه‌کارانه فرزندان منتقد تربیت می‌کند.

وی افزود: واژه "انتقاد" که در زبان فارسی به معنای آشکارسازی و پدیدار کردن است در جوامع عمومی برابر با ایراد گرفتن از گفتار و رفتار دیگران به کار می‌رود. از این رو بسیاری از افراد، شخصیت‌های حقیقی و اصناف از اینکه مورد نقد و واکاوی قرارگیرند خودداری کرده و آن را اظهارنظری مخرب، غیرمنصفانه و تحقیر کننده می‌دانند، در حالی که از منظر جامعه‌شناسی، انتقاد، پذیرش مطالبی مشروط بر قید و شرط و به عبارتی "اما" و "اگر" است. در واقع نقد به معنای نفی مطلق نیست.

رفاهی تصریح کرد: نقد می‌تواند وسیله‌ای برای انگیزش، آموختن و توسعه آموزش، برقراری رابطه‌ای قوی و تبادل اطلاعات بین اقشار مختلف بوده و با مطرح‌سازی سئوالات بنیادین تاثیری شگرف در پیشبرد اهداف انسانی علی‌الخصوص جامعه مورد انتقاد داشته باشد. از این رو می‌توان گفت "انتقاد" بازگو کردن زوایا و نکاتی است که به شکل پنهان و آشکار در بطن جریانی وجود دارد و در نهایت در جهت مصالح جامعه مورد نقد به کار می‌رود.

این جامعه‌شناس در ادامه با تاکید بر اینکه انتقاد از منظر روان‌شناسی یکی از اساسی‌ترین وسیله‌ها برای ارتقاء رشد فردی و روابط اجتماعی است، گفت: اصلاح اقشار مختلف اهم اهداف هر انتقادی به شمار می‌رود و اگر چه در بسیاری موارد ظاهری تلخ و ناخوشایند دارد، اما اگر به اصلاح گفتار و رفتار فرد یا افرادی منجر شود مانند داروی تلخی است که برای درمان امراض اجتماعی استفاده می‌شود.